



בבית המשפט העליון

דנ"א 898/21

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המבקשת: עיריית כרמיאל

נגד

המשיבה: המשביר 365 החזקות בע"מ

בקשה לדיון נוסף על פסק דינו של בית המשפט העליון ברע"א 4049/19 מיום 25.1.2021 אשר ניתן על ידי כבוד השופטים מ' מזוז, ג' קרא ו-י' וילנר; תגובת המשיבה לעתירה לקיום דיון נוסף מיום 18.4.2021

בשם המבקשת: עו"ד מוני עזורה

בשם המשיבה: עו"ד שלום גולדבלט; עו"ד רהב עין-דר; עו"ד נוי שפיר

החלטה

בקשה לקיים דיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה (השופטים מ' מזוז, ג' קרא ו-י' וילנר) ברע"א 4049/19 שניתן ביום 25.1.2021 (להלן: פסק הדין). בית המשפט קיבל את ערעור המשיבה, "המשביר 365 החזקות בע"מ" (להלן: המשביר), וקבע כי לא ניתן לחייבה בגין חוב הארנונה שנוצר כלפי המבקשת מכוח ההסדר הקבוע בסעיף 8(ג) לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992 (להלן: חוק ההסדרים) ובסעיף 119א(א) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה).

רקע הדברים

1. במהלך השנים 2010-2014 החזיקה המשביר כבעלת מניות יחידה בחברת "קוסט 365 בע"מ" (להלן: קוסט), אשר הפעילה בין המועדים 1.5.2014 – 27.11.2014 מרכול בעיר כרמיאל (להלן: תקופת החזקה). ביום 4.11.2014 מכרה המשביר את אחזקותיה

בקוסט והעבירה את השליטה בחברה לידי "אפיקי יונתן בע"מ" (להלן: אפיקי יונתן). לצד זאת, חתמה קוסט על הסכם למכירת זכויותיה במרכול עם "רמי לוי שיווק השיקמה (2006) בע"מ", במסגרתו התחייבה לשאת בתשלומי הארנונה עד למועד העברת הזכויות בנכס, שנקבע ליום 27.11.2014. קוסט לא עמדה בהתחייבותה וצברה חוב ארנונה בסך של כ-700,000 ש"ח בגין כל תקופת החזקה במרכול (להלן: חוב הארנונה), ובחודש יולי 2015 נקלעה החברה להליכי פירוק.

2. בגין חוב הארנונה האמור, הגישה המבקשת, עיריית כרמיאל (להלן: העירייה), תביעה כספית לבית משפט השלום בחיפה, ובה ביקשה, בין היתר, לחייב את המשביר בתשלום חוב הארנונה שצברה קוסט מכוח ההסדר הקבוע בסעיף 8(ג) לחוק ההסדרים. הסדר זה מאפשר, בהתקיים הנסיבות המיוחדות המנויות בסעיף 119א(א) לפקודה, להרים את מסך ההתאגדות ולייחס את חוב הארנונה שצברה החברה החייבת לבעל השליטה בה. הנסיבות הרלוונטיות לענייננו מעוגנות בסעיף 119א(א)(3) לפקודה הקובע חזקה, הניתנת לסתירה, לפיה חברה שחייבת מס, אשר התפרקה או הפסיקה את פעילותה מבלי ששילמה את חובה, יראו את נכסיה כאילו הועברו לבעל השליטה בחברה בלא תמורה, ויהיה ניתן לחייבו בחוב המס, אלא אם כן הוכח אחרת (להלן: חזקת הברחת הנכסים).

ביום 7.5.2018 קיבל בית משפט השלום את תביעתה של העירייה. בפסק דינו, קבע בית המשפט כי הואיל והמשביר שלטה במניותיה של קוסט בתקופה הרלוונטית להיווצרות חוב הארנונה, יש לראות בה כבעלת השליטה לעניין ההסדר הקבוע בסעיף 8(ג) לחוק ההסדרים ובסעיף 119א(א)(3) לפקודה, ולייחס לה את חוב הארנונה שצברה קוסט.

3. המשביר לא השלימה עם פסק דינו של בית משפט השלום והגישה ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה, אשר נדחה ביום 15.5.2019. בפסק הדין נתגלעה מחלוקת בין שופטי המותב באשר לחיובה של המשביר מכוח ההסדר הקבוע בסעיף 8(ג) לחוק ההסדרים בשילוב סעיף 119א(א) לפקודה. שופטות הרוב (השופטת א' דגן והשופטת י' קראי-גירון) סברו כי בנסיבות העניין המועד הקובע לבחינת חזקת "הברחת הנכסים" הקבועה בסעיף 119א(א)(3) לפקודה, הוא מועד יצירת החוב. בהתאם לחזקה זו, כך נקבע, על המשביר כמי שהייתה בעלת השליטה בחברה החייבת במועד יצירת החוב, להראות מה נעשה עם הכסף שהתקבל ממכירת המרכול ומכירת מניות קוסט, והאם בזמן אמת וטרם העברת השליטה לידי אפיקי יונתן, נותר בידי קוסט די כסף לפרעון חוב הארנונה. משלא עמדה המשביר בנטל ההוכחה, יש לחייבה בחוב הארנונה שצברה קוסט. אף שפרשנות זו מטילה חובות מוגברות על בעלי מניות באופן החורג מעיקרון האישיות

המשפטית הנפרדת ומאחריותם לפי דיני הרמת מסך הקלאסיים, צוין בדעת הרוב כי היא מסייעת בהגשמת תכלית החוק – קרי, מניעת התחמקות מתשלום חובות לרשויות המקומיות. השופט מ' רניאל, בדעת מיעוט, סבר מנגד כי המועד הקובע לבחינת התנאים הקבועים בסעיף 119א(א)(3) לפקודה הוא מועד הפסקת הפעילות או פירוק החברה החייבת. בהתאם, קבע השופט רניאל כי לנוכח העובדה שפירוק קוסט התרחש בחודש יולי 2015 – כשמונה חודשים לאחר שהמשביר מכרה את מניותיה וחדלה מלהיות בעלת השליטה בה – אין לראות במשביר כבעלת השליטה בקוסט לעניין סעיף 119א(א)(3) לפקודה, ולפיכך לא היה מקום לחייבה בחוב הארנונה.

4. על החלטת בית המשפט המחוזי הגישה המשיבה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. בקשה זו נדונה כערעור אשר התקבל פה אחד (השופטים מ' מזוז, ג' קרא ו-י' וילנר). פסק הדין התמקד בפרשנות הוראות סעיף 8(ג) לחוק ההסדרים בשילוב סעיף 119א(א) לפקודה, ובאופן יישומן של הוראות אלו במקרה הקונקרטי. בהקשר זה נקבע כי המועד הקובע לבחינת תחולתו של סעיף 119א(א) לפקודה, הוא מועד פירוק החברה, העברת נכסיה או הפסקת פעילותה, ולא מועד היווצרות החוב. בית המשפט הוסיף וקבע כי יישום פרשנות זו על נסיבות המקרה דנן, מובילה למסקנה שלא היה מקום לייחס את חוב הארנונה למשיבה, שכן זו לא החזיקה במניותיה של קוסט במועד פירוקה. לפיכך, הורה בית משפט זה על ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי וחייב את המבקשת בהוצאות המשביר בסך כולל של 20,000 ש"ח.

הבקשה לדיון נוסף

5. מכאן הבקשה דנן, בה טוענת המבקשת כי בפסק הדין נקבעה שורה של הלכות חדשות המצדיקות קיום דיון נוסף. לגישת המבקשת, הפרשנות שהעניק בית המשפט לסעיף 119א(א)(3) לפקודה, לפיה הגדרתו של בעל השליטה נבחנת במועד הפירוק או הפסקת הפעילות של החברה החייבת, אינה עולה בקנה אחד עם לשון החוק וחוטאת לתכלית ההסדר הקבוע בסעיף 8(ג) לחוק ההסדרים, אשר נועד לסייע לרשויות המקומיות להתמודד עם תופעת ההתחמקות מתשלום מס בדרך של העברת נכסי החברה החייבת לבעל השליטה בה. עוד מדגישה המבקשת כי קביעתו של בית המשפט יש לה השלכות רוחב על רשויות מקומיות נוספות, והיא עלולה לפגוע בקופה הציבורית, וכן לתמרץ בעלי שליטה בחברות חייבות במס להתחמק מתשלום חובותיהם. המבקשת מוסיפה וטוענת כי קביעתו של בית המשפט כובלת את שיקול דעתם של פקיד השומה ומנהל הארנונה, האחראים על בחינת חזקת הברחת הנכסים הקבועה בסעיף 119א(א) לפקודה,

ועומדת בסתירה לעמדת הפסיקה לפיה לפקיד השומה נתון שיקול דעת רחב בהפעלת סמכותו. עוד נטען כי בית המשפט סטה מההלכה הנוהגת לעניין נטל ההוכחה להפרכת "חזקת הברחת הנכסים" הקבועה בסעיף 119א(3) לפקודה המוטל על בעל השליטה בחברה, וגם מטעם זה יש הצדקה לקיים דיון נוסף בפסק הדין.

6. המשביר מצדה סבורה כי יש לדחות את הבקשה. לגישתה, פסק דינו הקצר והתמציתי של בית משפט זה התמקד אך בסוגיית פרשנות הוראות החוק ואופן יישומן במקרה דנן ולא נקבעה בו כל הלכה חדשה לעניין ההסדר הקבוע בסעיף 8(ג) לחוק ההסדרים בשילוב סעיף 119א(א) לפקודה. לטענת המשביר, סוגיית שיקול דעתם של פקיד השומה ומנהל הארנונה לא נדונה בפסק הדין. כל שנקבע הוא שאין לראות בה כבעלת השליטה בקוסט במועד הקובע לפי סעיף 119א(א) לפקודה, ומשכך אין היא נדרשה לסתור את החזקה הקבועה בה. המשביר מוסיפה וטוענת כי השלכות הרוחב שעליהן מצביעה המבקשת – פגיעה בקופה הציבורית והגבלת כוחן של הרשויות המקומיות לגבות חובות – אין בהן כדי להצדיק קיום דיון נוסף, כמו גם יתר טענותיה של המבקשת שהינן ערעוריות באופיין. לפיכך, ובשים לב לעובדה שפסק הדין ניתן על דעת כלל שופטי המותב, סבורה המשביר כי יש לדחות את הבקשה, תוך חיוב המבקשת בהוצאות.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בפסק הדין, בבקשה לקיום דיון נוסף ובתגובה לה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 קובע כי דיון נוסף הוא הליך חריג, השמור לאותם מקרים שבהם נפסקה הלכה העומדת בסתירה להלכה קודמת של בית משפט זה, או שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה ראוי לקיים בה דיון נוסף (דנ"א 7973/19 עטיס נ' מדינת ישראל – משרד הפנים, פסקה 4 (24.2.2020); דנג"ץ 2963/20 כץ נ' יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23, פסקה 8 (27.8.2020)).

לא זה המקרה שבפנינו.

8. בית המשפט הדגיש בפסק דינו כי המחלוקת במקרה דנן מתמקדת בשאלה אם מתקיימות הנסיבות המיוחדות המנויות בסעיף 119א(א) לפקודה. בית המשפט עמד על כך ש"מעיון בהוראות סעיף 119א(א) עולה בבירור כי המועד הקובע לעניין כל החלופות שבו הוא מועד הפירוק, העברת הנכסים או הפסקת הפעילות" (פסקה 13 לפסק הדין), ויישם את הוראת הסעיף על נסיבות המקרה דנן, בציינו כי "גלוי לעין כי תנאים אלה

אינם מתקיימים בענייננו בנוגע למשכיר" (פסקה 13 לפסק הדין). לא למותר לציין בהקשר זה כי דעת הרוב בפסק דינו של בית המשפט המחוזי עמדה אף היא על כך ש"באופן רגיל, המועד הקובע לבחינת 'הברחת נכסים' הוא מועד הפסקת הפעילות או פירוק החברה" (פסקה 63 לפסק הדין בבית המשפט המחוזי)). קביעה זו אין בה כל חידוש הלכה והיא אינה מצדיקה דיון נוסף. טענת המבקשת לפיה בית המשפט חרג מההלכה הפסוקה באשר לנטל ההוכחה להפרכת "חזקת הברחת הנכסים" בטעות יסודה, שכן משנקבע כי המקרה דנן אינו נופל בגדר הוראת סעיף 119א(א)(3) לפקודה, החזקה אינה חלה ואין כל צורך להפריכה. כמו כן, טענת המבקשת בדבר השלכות הרחב שעלולות להיות לפסק הדין היא במידה רבה ספקולטיבית, ומשכך אף היא אין בה כדי להצדיק קיום דיון נוסף (דנ"א 6149/12 Dexia Credit Local '1 שפירא (3.1.2013)). שאר טענות המבקשת הן ערעוריות באופיין, וכידוע, "הדיון הנוסף אינו ערעור נוסף" (דנ"א 4253/18 פרג'י נ' שזור - מושב עובדים להתיישבות חקלאית, פסקה 5 (7.10.2018)).

אשר על כן, הבקשה נדחית.

המבקשת תישא בהוצאות המשיבה ושכר טרחת עורכי דינה בסך של 25,000 ש"ח.

ניתנה היום, ח' בסיון התשפ"א (19.5.2021).

ה נ ש י א ה